

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

26.05.2016

Херсон

№ 2/71-рк/к

ПАТ «Енергопостачальна компанія
«Херсонобленерго»

вул. Пестеля, 5, м. Херсон, 73003

Про вжиття заходів щодо усунення
причин та умов вчинення дій,
що мають ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративною колегією Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) за результатами розгляду скарги мешканців сіл Праві Солонці, Ліві Солонці та Підлісне Цюрупинського району Херсонської області від 15.04.2016 №Б/Н (вх. №2-28/26-Кр від 15.04.2016) (далі по тексту – мешканці сіл Цюрупинського району, скаржники) щодо незаконних, на їх думку, дій ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» у вигляді передчасного застосування у лютому місяці 2016 року тарифів на електроенергію, які введені в дію лише з 01.03.2016, та зміни розрахункового періоду нарахування споживачам оплати за використану електричну енергію, встановлено наступне.

ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» (код ЄДРПОУ 05396638) (надалі – Товариство, енергопостачальник) є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатки із своєю назвою, штампи, бланки та інші реквізити, необхідні для здійснення операцій з предметом статутної діяльності.

Основні види діяльності (КВЕД) – постачання (35.12) та розподілення електроенергії (35.13). Споживачами послуг виступають населення та суб'єкти господарювання.

Тобто, надаючи платні послуги, Товариство здійснює господарську діяльність та у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Відповідно до Статуту (затвердженого загальними зборами акціонерів, протокол від 10.04.2014 №20) ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» здійснює свою діяльність на підставі Статуту та ліцензій, зокрема: ліцензії від 13.05.2011 серії АГ №500320 – на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, виданої Національною комісією регулювання електроенергетики України (НКРЕ); ліцензії від 13.05.2011 серії АГ №500321 – на постачання електричної енергії за регульованим тарифом, виданої НКРЕ.

Товариство здійснює діяльність з постачання електричної енергії за регульованим тарифом на території Херсонської області, де розташовані власні місцеві (локальні) електричні мережі.

За результатами дослідження, здійсненого відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за №317/6605, з метою з'ясування підстав для визнання монопольного становища ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», встановлено наступне.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» від 20.04.2000 №1682-III (із змінами) (надалі – Закон) природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції, внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат

виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути змінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

Згідно із статтею 5 цього Закону, розподіл електричної енергії (передача електричної енергії місцевими (локальними) електромережами) відноситься до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.

Відповідно до абзацу 27 підпункту 1.2 пункту 1 Правил користування електричною енергією, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики України від 31.07.1996 №28, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 02.08.1996 року за №417/1442 (далі по тексту - ПКЕЕ) електропередавальна організація - суб'єкт господарювання, який отримав ліцензії НКРЕ на право здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами або який отримав ліцензію НКРЕ на право здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, що здійснює свою діяльність на закріпленій території.

ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» згідно з ліцензійними умовами, визначеними НКРЕ, є підприємством, яке передає електричну енергію місцевими (локальними) електричними мережами та є постачальником електричної енергії за регульованим тарифом на території Херсонської області.

Отже, ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» займає монопольне становище на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом у територіальних (географічних) межах Херсонської області, де розташовані діючі місцеві (локальні) мережі ПАТ «ЕК «Херсонобленерго», з часткою 100 відсотків.

Взаємовідносини між громадянами та енергопостачальниками визначено Законом України «Про електроенергетику», Правилами користування електричною енергією для населення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.1999 року №1357 (надалі - ПКЕЕН), Порядком застосування тарифів на електроенергію, затвердженим постановою НКРЕ від 23.04.2012 №498, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 23.04.2012 за №599/20912 (із змінами). Зазначені Правила та Порядок є обов'язковими для виконання всіма споживачами і енергопостачальниками незалежно від форм власності.

Відповідно до пункту 3 ПКЕЕН, споживання електричної енергії здійснюється на підставі договору про користування електричною енергією між споживачем і енергопостачальником, що розробляється енергопостачальником згідно з Типовим договором про користування електричною енергією і укладається на три роки.

Відповідно до частини 6 статті 24 Закону України "Про електроенергетику" енергопостачальники, що здійснюють постачання електричної енергії на закріпленій території, не мають права відмовити споживачу, який розташований на цій території, в укладенні договору на постачання електричної енергії.

Відповідно до пункту 19 ПКЕЕН, розрахунки населення за спожиту електричну енергію здійснюються за діючими тарифами (цінами) для населення на підставі показань приладів обліку.

Пунктом 20 ПКЕЕН визначено, що розрахунковим періодом для встановлення розміру оплати спожитої електричної енергії є календарний місяць. Плата за спожиту протягом розрахункового періоду електричну енергію вноситься не пізніше 10 числа наступного місяця, якщо договором не встановлено іншого терміну.

Відповідно до пункту 22 ПКЕЕН оплата спожитої електричної енергії може здійснюватися:

- за розрахунковими книжками;
- за платіжними документами, які виписуються енергопостачальником;
- за карткою попередньої оплати.

Порядок та форма оплати спожитої електричної енергії визначаються у договорі.

З огляду на зазначене, порядок оплати має визначатися лише за домовленістю сторін, враховуючи економічну доцільність того чи іншого порядку оплати, про що обов'язково зазначається у договорі про користування електричною енергією.

Тарифи на електроенергію, що відпускається населенню встановлені постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики і комунальних послуг (НКРЕКП) від 26.02.2015 №220, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 02.03.2015 за № 231/26676 (далі по тексту постанова НКРЕКП №220). Згідно з зазначеною постановою з 01.03.2016 по 31.08.2016 введені в дію тарифи на електроенергію, які на 25% вище від попередніх, які діяли до 01.03.2016.

Відділенням встановлено, що ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» нараховано мешканцям сіл Цюрупинського району оплату за використану електричну енергію у лютому 2016 року (особові рахунки скаржників Сніжко Є. П. №245019, Бондарчука С. Є. №244027, Лебідь М. І. №251109, Ложкіна М. В. №251106, Самарської А. Л. №244044, та інші) за тарифами, які введено в дію лише з 01.03.2016 року відповідно до постанови НКРЕКП №220. Також, у наданих рахунках не було вказано розрахункового періоду, за який необхідно сплатити кошти за спожиту електроенергію.

За інформацією ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» (лист від 17.05.2016 №35-975-01), враховуючи, що споживачі самостійно не визначили та не надали інформацію про фактично спожиту електроенергію у лютому поточного року, електропостачальник не мав можливості чітко визначити обсяг спожитої електроенергії станом на 01 березня 2016 року.

Проте, визначення вартості електричної енергії у лютому поточного року за тарифами, які вступають в дію з 01 березня 2016 року, та надання рахунків до сплати без визначення розрахункового періоду суперечить вимогам зазначених нормативних документів України та укладених між споживачами і енергопостачальником договорів про користування електричною енергією, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів.

За умов існування економічної конкуренції на ринку, необхідною ознакою якої, відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є можливість вибирати споживачами між кількома продавцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку, така поведінка ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» була б неможливою.

За наявності альтернативи споживач мав би можливість відмовитись від таких послуг Товариства та обрати іншого виконавця послуги, який діяв би в межах та на підставі чинного законодавства України.

ПАТ «ЕК «Херсонобленерго», займаючи монопольне становище на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом, має здійснювати свою господарську діяльність з дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції, які регламентують економічну поведінку монополістів на відповідному ринку.

Таким чином, дії ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» у вигляді нарахувань споживачам оплати за спожиту електричну енергію у лютому поточного року за тарифами, які введені в дію з 01 березня 2016 року відповідно до постанови НКРЕКП №220, та надання рахунків на оплату за її використання без зазначення розрахункового періоду, що суперечить вимогам чинного законодавства України, а також вимогам укладених зі споживачами договорів про користування електричною енергією, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи наведене, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

РЕКОМЕНДУЄ:

Публічному акціонерному товариству «Енергопостачальна компанія «Херсонобленерго» (код за ЄДРПОУ 05396638) та всім його структурним підрозділам вжити заходів щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунути причини виникнення цих порушень та умови, що їм сприяють, шляхом проведення перерахунку суми на оплату за фактично використану електричну енергію у

лютому 2016 року за тарифами встановленими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики і комунальних послуг від 26.02.2015 №220, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 02.03.2015 за № 231/26676.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду особами, яким вони були надані.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня їх отримання з наданням копій відповідних документів.

Адреса для надання відповіді: **м. Херсон, пр-т Ушакова, 47, 73000; e-mail: khs@amcu.gov.ua; факс: (0552) 31-60-29, 49-82-01.**

Згідно з частиною 3 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умов виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито необхідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова територіального відділення -
голова адміністративної колегії

В. П. Василенко